

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ Ing. M.**, bytom Š., **2/ Ing. A.**, bytom B., **3/ J.**, bytom Š., **4/ E.**, bytom P., **5/ Mgr. M.**, bytom K., **6/ Ing. P.**, bytom S., zastúpený JUDr. Ing. B., advokátom v B., **7/ P.**, bytom O., proti odporcovi **T.**, so sídlom Š., IČO: X., zastúpenému advokátkou JUDr. M., so sídlom v B., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu T., so sídlom H., IČO: X., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva a o vzájomnom návrhu odporcu o určenie neplatnosti dohôd o vydaní vecí**, vedenom na Okresnom súde v Čadci pod sp. zn. 10 C 250/2000, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Čadca z 30. júna 2009 č.k. 10 C 250/2000-441 a Krajského súdu v Žiline zo 17. decembra 2009 sp. zn. 9 Co 391/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 17. decembra 2009 sp. zn. 9 Co 391/2009, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľov, vo výroku o náhrade trov konania, a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania a rozsudok Okresného súdu v Čadci z 30. júna 2009 č.k. 10 C 250/2000-441 vo výroku, ktorým súd návrh navrhovateľov 1/ až 7/ o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva v zostávajúcej časti zamietol a vo výroku, ktorým rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania; **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Čadca na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca rozsudkom z 30. júna 2009 č.k. 10 C 250/2000-441 konanie v časti o návrhu navrhovateľov pôvodne 1/ až 8/ o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v k. ú. T., zapísanej v katastri nehnuteľností Správy katastra Č. na liste vlastníctva č. X. ako KN-C parcela č. X. - zastavané plochy a nádvorcia vo výmere 1 440 m² zastavil. Súd tiež

zastavil konanie o vzájomnom návrhu odporcu o určenie neplatnosti dohôd o vydaní vecí. Návrh navrhovateľov o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, v zostávajúcej časti zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Poukázal na konanie vedené Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 5 C 151/1995 a na rozsudok uvedeného súdu zo 14. marca 1996 č.k. 5 C 151/95-154, ktorým súd určil, že dohoda o vydaní nehnuteľností zo 16. júla 1991, uzavretá medzi navrhovateľom D., so sídlom v T. a vtedajšími odporcami (v tomto konaní navrhovatelia), ako aj dohoda o vydaní vecí spísaná v T. dňa 11. marca 1994 medzi uvedenými účastníkmi a doplnok č. 1 k dohode o vydaní vecí z 11. marca 1994, napísaný dňa 17. mája 1994, sú neplatné. Súčasne uložil odporcom povinnosť vydať navrhovateľovi v rozhodnutí konkretizované nehnuteľnosti. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo 4. decembra 1996 sp. zn. 18 Co 3782/96, rozsudok Okresného súdu Čadca zo 14. marca 1996 č.k. 5 C 151/95-154 zmenil vo výroku o povinnosti vydať sporné nehnuteľnosti (doplnením ich špecifikácie vo výroku rozsudku okresného súdu označením katastrálneho územia - T.) a vo výroku o trovách prvostupňového konania (tak, že ich navrhovateľovi nepriznal) a v ostatnej časti rozsudok okresného súdu potvrdil. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozsudkom zo 16. decembra 1998 sp. zn. 3 Cdo 36/1998 dovolaním napadnutý právoplatný rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. decembra 1996 sp. zn. 18 Co 3782/1996 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľ, ktorý medzitým vstúpil do likvidácie, vzal svoj návrh späť. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. novembra 1999 sp. zn. 17 Co 257/1999 pripustil späťvzatie návrhu, v dôsledku čoho rozsudok okresného súdu zo 14. marca 1996 č.k. 5 C 151/95-154 zrušil a konanie zastavil.

Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že dokazovanie vykonané v priebehu tohto konania neprinieslo iné výsledky dokazovania - pokiaľ ide o posúdenie skutkovej a právnej otázky existencie vlastníckeho práva verejnej obchodnej spoločnosti C., D. v T. k sporným nehnuteľnostiam v čase ich prechodu na štát znárodnením - ako tie, ktoré zhrnul v záveroch svojho rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky zo 16. decembra 1998 sp. zn. 3 Cdo 36/1998 v predchádzajúcom konaní Okresného súdu v Čadci vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 151/1995. Za daného dôkazného stavu, osvojujúc si skutkovú a právnu argumentáciu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, okresný súd vychádzal zo skutkového záveru, podľa ktorého v čase prechodu vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam na štát boli ich vlastníckymi predchodcovia navrhovateľov L. a A., každý v spoluvlastníckom podiele po 1/2-ici. Súd prvého stupňa však poukázal na ustanovenie § 61 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych

exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (v znení platnom v čase schválenia príklepu v exekučnom konaní č.k. Er 1180/96), podľa ktorého navrátenie do predošlého stavu je v exekučnom konaní vylúčené. Pokiaľ išlo o návrh navrhovateľov v časti nehnuteľností, ktoré boli predmetom sporu, uvedených konkrétne v petite návrhu navrhovateľov pod bodom č. 1 (pozemok parc. č. X. spolu s objektom administratívna budova C), bodom č. 11 (pozemok parc. č. X.), pod bodom č. 7 a časti bodu č. 8 (objekt P. na parc. č. X., podľa geometrického plánu na parc. č. X. a pozemok parc. č. X.), pod bodom č. 12 (pozemok parc. č. X.) a pod bodom č. 3 (pozemok parc. č. X. spolu s objektom S. č. 1), uviedol, že z dôvodu vylúčenia navrátenia právnych vzťahov dotknutých exekučným konaním do predošlého stavu v zmysle citovaného ustanovenia § 61 Exekučného poriadku návrh navrhovateľov ako nedôvodný zamietol. Odporca vymenované nehnuteľnosti nadobudol ako tretia osoba schválením príklepu na dražbe v exekučnom konaní, čím nastali zákonom stanovené skutočnosti (§ 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka) prechodu vlastníctva na vydražiteľa, a to v čase existencie právoplatného rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. decembra 1996 sp. zn. 18 Co 3782/1996 (určujúceho neplatnosť vlastníckych titulov navrhovateľov k predmetným nehnuteľnostiam a zaväzujúceho ich na vydanie nehnuteľností D. ako vlastníkovi).

V prípade nároku navrhovateľov vo vzťahu k pozemku KN-C parcela č. X., zastavané plochy a nádvoria vo výmere 661 m² (bod č. 11 petitu návrhu), zapísanej v katastri nehnuteľností pre k. ú. T. na LV č. X. na vlastníka G., so sídlom v T. titulom kúpnej zmluvy č. V X., poukázal na skutočnosť, že absentoval naliehavý právny záujem navrhovateľov na navrhovanom určení vlastníckeho práva vo vzťahu k odporcovi, ktorý v čase rozhodovania súdu nebol v príslušnom katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník tejto nehnuteľnosti, ani na LV č. X. nebola zapísaná poznámka o tomto súdnom konaní podľa ustanovenia § 44a O.s.p.

Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že z obsahu pripojeného spisu Okresného úradu v Č., katastrálneho odboru sp. zn. V.X. (vo veci konania o povolenie vkladu do katastra na základe kúpnej zmluvy z 27. marca 1997, uzavretej medzi predávajúcim záložným veriteľom V., zastupujúcim záložcu D. a kupujúcim D.) vyplýva, že odporca nadobudol ďalšie nehnuteľnosti špecifikované v prílohách 3, 4 a 5 kúpnej zmluvy - medzi inými i tie, ktoré boli predmetom sporu - kúpou, a to konkrétne časť nehnuteľností uvedených v petite návrhu navrhovateľov pod bodmi: bodom č. 2 (administratívna budova na KN parcele č. X.), pod

bodom č. 4 (B.S. II na KN parcele č. X.), bodom č. 5 (trojkomorová sušiareň na KN parcele č. X.), pod bodom č. 6 (H., spolu s M. na KN parcele č. X.), pod bodom č. 8 (T., spolu s R. na KN parcele č. X.), pod bodom č. 9 (K. na KN parcele č. X.) a pod bodom č. 10 (S. na KN parcele č. X.). Odporca, okrem toho, že časť sporných nehnuteľností nadobudol v exekučnej dražbe, zostávajúcu časť nehnuteľností, ktoré boli predmetom nároku navrhovateľov, nadobudol kúpou. Poukázal na skutočnosť, že kúpna zmluva (č. V.X.) bola uzavretá a účinky prevodu vlastníckeho práva na odporcu nastali rovnako v období medzi 18. februárom 1997 až 29. marcom 1999, tzn. medzi dňom právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. decembra 1996 sp. zn. 18 Co 3782/1996 a dňom právoplatnosti zrušujúceho rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 1998 sp. zn. 3 Cdo 36/1998, ako súdu dovolacieho v konaní vedenom na Okresnom súde v Čadci pod sp. zn. 5 C 151/1995 (ktorého odporca nebol účastníkom). Súd prvého stupňa, odvolávajúc sa na ust. § 243d ods. 1, ods. 2 O.s.p. uviedol, že odporca tak v prípade nadobudnutia vlastníctva k zostávajúcim sporným nehnuteľnostiam požíva ako tretia osoba ochranu podľa ustanovenia § 243d ods. 2 O.s.p., zaručujúceho tretím osobám nedotknuteľnosť právnych vzťahov založených na existencii právoplatného rozhodnutia súdu, ktoré bolo neskôr na základe dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku zrušené. Súd preto, s poukazom na citované ustanovenie § 243d ods. 2 O.s.p., i vo vzťahu k zostávajúcim nehnuteľnostiam - ako predmetu žalobného nároku navrhovateľov - ich návrh ako nedôvodný zamietol.

Nad rámec vyššie uvedených dôvodov vyvodil, že k porušeniu zákona (v ust. § 47 ods. 1 až 3 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov) došlo pri uzatváraní dohody o vydaní vecí zo 16. júla 1991, ktorej uzatvorenie podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov bez opory v tom čase účinného znenia zákona č. 92/1991 Zb. predchádzalo schválenie privatizačného projektu povinnej osoby D., čo malo za následok absolútnu neplatnosť dohody o vydaní vecí zo 16. júla 1991 pre jej rozpor so zákonom, za podmienok ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Tento záver sa však podľa názoru súdu nevzťahoval, vzhľadom na zmenu právnej úpravy zákona č. 92/1991 Zb. (§ 47 ods. 4 cit. zákona) a citované zistenia súdu zo spisu Okresného úradu v Č., katastrálneho odboru sp. zn. V., na dohodu o vydaní vecí z 11. marca 1994 v znení doplnku č. 1 zo 17. mája 1994, uzavretých za splnenia podmienok zákona č. 87/1991 Zb. po tom, ako oprávnené osoby uplatnili reštitučný nárok u povinnej osoby v prekluzívnej šesťmesačnej lehote uvedenej v ust. § 5 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. Súčasne toto konštatovanie súdu však

nepotvrďuje opodstatnenosť reštitučného nároku vo vzťahu k všetkým nehnuteľným veciam, ktoré boli predmetom dohody o vydaní vecí z 11. marca 1994 v znení doplnku č. 1 zo 17. mája 1994, vzhľadom na dôvodné pochybnosti zistené v konaní, či v prípade všetkých stavieb, ktoré boli podľa uvedenej dohody vydané, išlo o nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom odňatia štátom predchodcom oprávnených osôb, resp. či pôvodné stavby zásadnou prestavbou nestratili svoj pôvodný stavebno-technický charakter (s poukazom na § 8 ods. 1, ods. 3 zákona č. 87/1991 Zb.), dokazovanie ktorých skutočností by však vzhľadom na právny dôvod zamietnutia návrhu navrhovateľov vo veci samej bolo podľa názoru súdu nehospodárne.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľov rozsudkom zo 17. decembra 2009 sp. zn. 9 Co 391/2009 rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bol návrh navrhovateľov zamietnutý, ako aj vo výroku o náhrade trov konania, potvrdil. Navrhovateľov zaviazal povinnosťou spoločne a nerozdielne zaplatiť odporcovi trovy odvolacieho konania v sume 1 399,36 €, ako aj vedľajšiemu účastníkovi v sume 2 354,32 € do troch dní. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že prvostupňový súd postupoval správne, keď skúmal, či odporca, ktorý nadobudol sporné nehnuteľnosti v období medzi dňom právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. decembra 1996 sp. zn. 18 Co 3782/1996 a právoplatnosťou rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 1998 sp. zn. 3 Cdo 36/1998, ktorým bol tento rozsudok zrušený, požíva ochranu v zmysle § 61 Exekučného poriadku a § 243d ods. 2 O.s.p. Mal za to, že v tomto smere súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie a vyvodil z neho správny záver, keď návrh navrhovateľov zamietol.

Na základe podnetu navrhovateľa Ing. P. podal generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 17. decembra 2009 sp. zn. 9 Co 391/2009, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľov, vo výroku o náhrade trov konania, a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania a rozsudku Okresného súdu v Čadci z 30. júna 2009 č.k. 10 C 250/2000-441 vo výroku, ktorým súd návrh navrhovateľov o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva v zostávajúcej časti zamietol a vo výroku, ktorým rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania; Navrhol rozsudky v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci

(§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p). Uviedol, že podľa § 243d ods. 2 O.s.p. právne vzťahy niekoho iného než účastníka konania nemôžu byť novým rozhodnutím dotknuté. Vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním (§ 123 Občianskeho zákonníka). Podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastníctvo vecí možno nadobudnúť kúpou, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu, alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

Zmyslom ustanovenia § 243d ods. 2 O.s.p. je to, že nové rozhodnutie (po zrušení pôvodného rozhodnutia dovolacím súdom) sa nedotkne právnych vzťahov iných subjektov, ktoré nadväzovali na právne vzťahy účastníkov nesprávne upravené a deklarovane starším, neskôr zrušeným rozhodnutím. Táto ochrana sa nevzťahuje na účastníkov konania. Novozaložené vzťahy pre tretie osoby, ktoré neboli účastníkmi konania, požívajú túto ochranu len z procesnoprávneho hľadiska. Posúdenie platnosti či neplatnosti týchto vzťahov z hľadiska hmotného práva je na tomto novom rozhodnutí nezávislé. Bol toho názoru, že tak súd prvého stupňa ako aj súd odvolací nesprávne vyložili ustanovenie § 243d ods. 2 O.s.p. a priznali mu účinky, ktoré toto zákonné ustanovenie nemá. Aplikácia ust. § 243d ods. 2 O.s.p. by prichádzala do úvahy len v predchádzajúcom konaní vedenom Okresným súdom v Čadci pod sp. zn. 5 C 191/1995 za predpokladu, že by vtedajší navrhovateľ nevzal v štádiu odvolacieho konania návrh späť, odvolací súd by vo veci meritórne rozhodol, a toto rozhodnutie by vyznelo inak, než pôvodné rozhodnutie, ktoré zrušil dovolací súd.

Ustanovenie § 243d ods. 2 O.s.p. ako procesné ustanovenie nemôže mať také účinky v oblasti hmotného práva, že by prelamovalo zásadu, že nikto nemôže na druhého previesť viac práv, než sám má, a že by vylučovalo hmotnoprávne posúdenie platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu v novom konaní, kde v pozícii odporcu vystupuje subjekt, ktorý v predchádzajúcom konaní mohol mať postavenie tzv. tretej osoby, na ochranu ktorej slúži ustanovenie § 243d ods. 2 O.s.p. Mimoriadny dovolateľ sa nestotožnil s právnym názorom súdov oboch stupňov v tom, že toto ustanovenie zaručuje tretím osobám nedotknuteľnosť právnych vzťahov založených na existencii právoplatného rozhodnutia súdu, ktoré bolo neskôr na základe dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku zrušené. Zo záveru odôvodnenia rozsudku Okresného súdu v Čadci z 30. júna 2009 č.k. 10 C 250/2000-441 vyplynulo, že sa zaoberal otázkou platnosti, resp. neplatnosti dohôd o vydaní vecí

uzatvorených medzi povinnou osobou D. a navrhovateľmi, ďalšie dokazovanie však považoval za nehospodárne, vzhľadom na právny dôvod zamietnutia návrhu navrhovateľov vo veci samej. Pokiaľ teda ide o zamietnutie návrhu vo vzťahu k nehnuteľnostiam konkretizovaným v petite návrhu navrhovateľov pod bodmi č. 2, 4, 5, 6, 8, 9 a 10, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy zo 16. decembra 1996, považoval z vyššie uvedených dôvodov mimoriadnym dovolaním napádané rozhodnutia aj za nezákonné.

Odporca vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu sa stotožnil s právnymi závermi súdov nižších stupňov. Uviedol, že nie je správny právny záver mimoriadneho dovolateľa, že ustanovenie § 243d ods. 2 O.s.p. poskytuje len procesnoprávnu ochranu tretím osobám, ale je nepochybné, že poskytuje aj ochranu hmotnoprávnu, čo znamená, že sa musí jednať o ustanovenie, ktoré zakotvuje výnimku zo zásady, že nikto nemôže previesť viac práv ako sám má. Poukázal aj na výklad tohto ustanovenia v právnickej literatúre. Okrem iného uviedol, že nie je zrejmé, či mimoriadny dovolateľ spochybňuje správnosť rozhodnutia súdov vo vzťahu ku všetkým nehnuteľnostiam, uvedeným v návrhu, alebo len tým, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy zo 16. decembra 1996, napriek tomu, že napáda ten výrok, okrem iného, rozsudku, ktorým súd návrh o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, zamietol. Podotkol, že predmetom konania bolo aj určenie vlastníctva k tým nehnuteľnostiam, ktoré boli odporcom ako treťou osobou nadobudnuté schválením príklepu na dražbe v exekučnom konaní. Uplatnil si v prípade úspechu náhradu trov dovolacieho konania, ktoré vyčíslil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu žalovaného (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozhodnutie v napadnutých častiach a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Dovolací súd považuje vzhľadom na námietky odporcu za potrebné uviesť, že rozsah preskúmania veci bol daný rozsahom mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dáva do pozornosti, že mimoriadny dovolateľ uviedol v záhlaví svojho mimoriadneho dovolania ako navrhovateľku 5/ J., narodenú X., bývajúcu v K. (treba podotknúť, že v podnete na podanie mimoriadneho dovolania je táto účastníčka uvedená ako J., pozn. dovolacieho súdu). Táto účastníčka ešte pred podaním mimoriadneho dovolania zomrela, ako je uvedené v odpovedi na dopyt dovolacieho súdu (viď oznámenie Okresného súdu Čadca z 22. februára 2012) a to dňa 18. novembra 2011, keď dedičmi po nej sa stali jej deti, navrhovatelia 6/, 7/ a 8/ v pôvodnom rozhodnutí.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V preskúmvanej veci neboli tieto procesné vady konania mimoriadnym dovolateľom namietané a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Generálny prokurátor namieta, že napadnuté rozsudky súdov nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V zmysle § 243d ods. 1 O.s.p. ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania.

V zmysle § 243d ods. 2 O.s.p. právne vzťahy niekoho iného než účastníka konania nemôžu byť novým rozhodnutím dotknuté.

Uvedené zákonné ustanovenie uvádza, že pri posudzovaní právnych vzťahov niekoho iného ako účastníka konania sa i naďalej vychádza z pôvodného zrušeného rozhodnutia a že tieto osoby nemôžu prísť o svoje nadobudnuté práva a povinnosti, len preto, že pôvodné rozhodnutie bolo zrušené a že právne vzťahy účastníkov konania boli upravené inak. Táto procesná ochrana dopĺňa ochranu, ktorú tretím osobám v niektorých prípadoch priznáva hmotné právo. Je to však vždy len procesný inštitút, ktorý nemôže ovplyvniť hmotnoprávnu povahu nároku a preto nemôže byť z hľadiska jeho výlučnej aplikácie rozhodnuté o dôvodnosti nároku na určenie vlastníctva v zmysle jeho ochrany ako vecného práva. V tomto smere je právny záver mimoriadneho dovolateľa správny.

Dovolací sú sa stotožnil i so záverom mimoriadneho dovolateľa, že priama aplikácia § 243d ods. 2 O.s.p. v danom prípade by mala vplyv na skončené konanie vo veci Okresným súdom v Čadci pod sp. zn. 5 C 191/1995 za predpokladu, že by vtedajší navrhovateľ nevzal v štádiu odvolacieho konania návrh späť, odvolací súd by vo veci meritórne rozhodol, a toto rozhodnutie by vyznelo inak, než pôvodné rozhodnutie, ktoré zrušil dovolací súd. Keďže však v tomto konaní zobral navrhovateľ svoj návrh späť, vyjadril tým

svoju vôľu, aby sa ďalej nekonalo a vo veci meritórne nerozhodovalo. Za takéhoto stavu, nedošlo k súdnemu rozhodnutiu, že pôvodné dohody o vydaní nehnuteľností sú neplatné, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu bolo dovolacím súdom zrušené a následne celé konanie zastavené, po späťvzatí návrhu vo veci.

Dovolací súd poukazuje v tomto smere i na zásadu rímskeho práva (nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet), v zmysle ktorej z nepráva nemôže vzniknúť právo a zdôrazňuje, že platne nemôže nadobudnúť vlastnícke právo právny nástupca, ak subjekt, od ktorého odvodzuje (derivatívne) svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti, toto právo nikdy nenadobudol, a teda ho ani nemohol ďalej platne previesť.

Vo všeobecnosti možno za vlastníka považovať osobu, v prospech vlastníctva ktorej svedčí nadobúdacie konanie („modus“) a zodpovedajúci právny titul („titulus“), napríklad zmluva. Pokiaľ „titulus“ preukazuje právo inej osoby než „modus“, je potrebné určiť, kto je vlastníkom. Za vlastníka je v takom prípade považovaný ten, v prospech práva ktorého svedčí nadobúdací titul. Neplatný právny úkon ale nemá právne následky, aké má platný právny úkon; na jeho základe preto nedochádza k prevodu nehnuteľnosti. I keď v prípade neplatného právneho úkonu o prevode nehnuteľnosti „prevedených“ ďalej na iných nadobúdateľov svedčí v prospech týchto ďalších nadobúdateľov „modus“, chýba im „titulus“. Dobrá viera týchto ďalších nadobúdateľov je významná len potiaľ, že im možno priznať všetky práva a povinnosti oprávneného držiteľa (§ 129 a nasl. Občianskeho zákonníka). Dobrej viere ale súčasný právny poriadok žiadne iné právne následky nepriznáva. Ochrana, ktorú poskytuje nadobúdateľovi, nie je takej intenzity, aby zabránila vlastníkovi nehnuteľnosti účinne uplatňovať svoje absolútne právo. Inými slovami: pokiaľ zápis v katastri nehnuteľností nezodpovedá skutočnosti, má skutočnosť prevahu nad zápisom v katastri.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že mimoriadnym dovolaním napadnutý potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu v spojení s výrokom rozsudku súdu prvého stupňa spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci a že generálny prokurátor dôvodne podal proti nim mimoriadne dovolanie (§ 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to napadnuté výroky týchto rozsudkov zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 a 4 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách konania o mimoriadnom dovolaní (viď primerane § 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n í e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2014

JUDr. Soňa M e s i a r k i n o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová